

Kommunledningskontoret

Datum:
2023-10-03

Diarienummer:

Svar på interpellation från Alexander von Uckermann (SD) om påverkan och tystnadskultur

• Hur vanligt förekommande är otillåten påverkan och tystnadskultur inom Uppsala kommuns verksamheter (jag efterfrågar sifferunderlag)?

Händelser kopplat till hot och våld rapporteras i systemet KIA. En medarbetare som blir utsatt för en hotfull situation (till exempel hot) lägger in en rapport i KIA och den hanteras sedan av chef på aktuell enhet. Detta görs för att både hantera själva incidenten och för att se om man kan göra något för att förhindra att en liknande situation uppstår igen. Inom socialförvaltningen förekommer det hot och våld/otillåten påverkan. Det medför att socialförvaltningen har otillåten påverkan som fokusområde. Även Arbetsmarknadsförvaltningen ser en ökning av otillåten påverkan och pekar på det hårdnande samhällsklimatet.

Kommunens säkerhetsavdelning har sedan hösten 2022 tagit emot 74 ärenden som i 16 fall kan tolkas som någon typ av otillåten påverkan. Säkerhetsavdelningen kontaktas vanligtvis då chefer vill ha stöd i hur olika situationer ska hanteras, därmed finns det högst troligt även fall som inte kommit till avdelningens kännedom. De inkomna ärendena rör sig exempelvis om individer som är missnöjda med myndighetsbeslut, så som avslag på ekonomiskt bistånd eller föräldrar som är aktuella i vårdnadstvister. Av dessa 16 ärenden går det inte att dra några slutsatser avseende förekomsten eller omfattningen av eventuell tystnadskultur. Ett flertal av händelserna har polisanmälts, inte i något fall har besluten ändrats på grund av påverkansförsöken. Det finns interna rutiner för den typen av händelser, exempelvis byte av handläggare eller att chef tar över ärendet. Enligt kommunens riktlinjer ska brott alltid polisanmälas. Säkerhetsavdelningen stöttar regelbundet medarbetare och chefer i att göra polisanmälan och ser nu över de kammungemensamma rutinerna kring hot och våld, bland annat för att se hur anmälningsbenägenheten kan ökas.

Kan kommunstyrelsens ordförande redogöra för ett flertal mer specifika tendenser/situationer av otillåten påverkan och eventuell tystnadskultur som inträffat inom kommunen (jag efterfrågar sifferunderlag)?

Specifika händelser om otillåten påverkan: exempel från Socialförvaltningen kan vara tex att vårdnadshavare indirekt hotar medarbetare ifall man fattar "fel beslut", vill ge gåvor, hot om suicid etc.

Nedan följer två anonymiserade situationer där otillåten påverkan förekommit.

- En person vars barn har omhändertagits kontaktar ansvarig utredare vid socialtjänsten och antyder att hen vet saker om utredarens privatliv. Händelsen polisanmäls.
- En person som fått avslag på ekonomiskt bistånd skickar hotfulla mejl till sin handläggare samt vandaliserar dennes egendom. Såväl hoten som skadegörelsen polisanmäls.

Kommunen mäter också hot och våld genom en årlig medarbetarundersökning. I arbetsmarknadsförvaltningens del för 2023 framgår det i frågeställningen *Under det senaste året har mitt arbete varit fritt från hot och våld* att index för frågan ligger kvar på 82 (samma som 2022). 2021 var index för samma fråga 85. Detta indikerar att förvaltningens medarbetare som helhet upplever att deras arbete varit fritt från hot och våld. Motsvarande index för avdelningen Socialtjänst – ekonomiskt bistånd är 68 vilket är en nedgång från 71 (2021).

Avser Uppsala kommun ta fram en lika ingående kartläggning som den som tagits fram i Göteborgs stad?

Alla kommuner har olika förutsättningar. Som det ser ut nu har vi inga planer att helt kopiera Göteborg eller någon annan kommun när det gäller otillåten påverkan, hat- och hot samt tystnadskultur.

För närvarande pågår, inom ramen för kommunrevisionens fördjupade granskningar, en granskning av otillåten påverkan vid myndighetsutövning. Granskningen genomförs av PwC och avrapportering planeras i årsskiftet 2023/2024. Granskningen är avgränsad till den myndighetsutövande barn- och ungdomsvården, ekonomiskt bistånd, livsmedelskontroll och tillståndsenheten samt bygglov. Granskningen består av riktade intervjuer, dokumentgranskning och en enkätundersökning.

Uppsala kommun deltar sedan september 2023 i SKR:s nyligen uppstartade nätverk mot korruption. I oktober 2023 planeras en utbildningsinsats i form av en öppen föreläsning om korruption och otillåten påverkan i samarbete med Åklagarmyndigheten och NOA inom ramen för regeringsuppdraget Municipal.

Handlingsplanen mot välfärdsbrott som för närvarande är ute på remiss berör i delar otillåten påverkan.

Kommunen har också en kommungemensam rutin för hantering av hot och våld som går att läsa på

[Hot och våld \(uppsala.se\)](https://www.uppsala.se/hot-och-vald)

Erik Pelling (S)

Kommunstyrelsens ordförande (S)